

НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ: Організаційні аспекти системи підготовки спортивного резерву.

ПІДДУБНИЙ О.Г., канд. фіз. вих., доцент

ЦИМБАЛЮК Ж.О., канд. фіз. вих., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДБОРУ В КОМАНДУ З АЕРОНАФТИЧНОГО БАГАТОБОРСТВА В ВВНЗ

Анотація. В статті розглядається підхід до відбору на різних етапах підготовки спортсменів з аеронафтичного багатоборства з урахуванням особливостей умов навчальної діяльності, організації спортивно-масової роботи курсантів льотного профілю, правил проведення змагань.

Ключові слова: аеронафтичне багатоборство, відбір, критерії відбору, етапи підготовки.

Вступ.

Багатоборство – вид спорту або спортивна дисципліна, що включає в себе змагання в декількох дисциплінах одного або різних видів спорту. В даний час в ряді держав прикладні багатоборства продовжують культивуватися. Так, військове п'ятиборство є невід'ємною спортивною дисципліною світових ігор (СИЗМ). Одним з його різновидів є аеронафтичне багатоборство, в якому мають право змагатися військовослужбовці льотних спеціальностей, та воно складається з наступних конкурсів [1, 4]:

1. Льотний конкурс.

2. Спортивний конкурс (який складається з наступних змагань: стрільба; фехтування; плавання; баскетбольний тест; смуга перешкод; спортивне орієнтування).

Кожен учасник команди повинен взяти участь у всіх видах спортивних змагань. В змаганнях застосовуються Міжнародні спортивні правила [3, 5].

Перед тренером команди з аеронафтичного багатоборства постає проблема відбору з курсантів найбільш перспективних спортсменів для

комплектації збірної команди для участі в міжнародних змаганнях. У зв'язку з тим, що аеронафтичне багатоборство є новим видом спорту в нашій країні, відсутні публікації щодо відбору та підготовки спортсменів у цьому виді спорту. Аналіз закордонних джерел розкриває лише історію, вимоги та правила проведення змагань.

Мета дослідження – визначення способів організації та критеріїв відбору на різних етапах підготовки курсантів в аеронафтичному багатоборстві з урахуванням особливостей навчання в ВВНЗ льотного профілю.

Об'єкт дослідження — процес підготовки багатоборців у аеронафтичному багатоборстві.

Предмет дослідження — організація відбору на різних етапах підготовки в аеронафтичному багатоборстві.

Матеріал і методи дослідження.

В процесі відбору до секції аеронафтичного багатоборства були задіяні 120 курсантів, які займалися в різних секціях. Відбір проводився за адаптованими до особливостей умов навчання критеріями. Використовувалися стандартні методики тестування.

Результати дослідження та їх обговорення.

Аеронафтичне багатоборство – військово-прикладний вид спорту, який не культивується серед дітей та підлітків. Відбір спортсменів до секції аеронафтичного багатоборства відбувається серед курсантів ВВНЗ. Враховуючи можливість участі в змаганнях лише військовослужбовців льотних спеціальностей, відбір до команд з аеронафтичного багатоборства доцільно проводити лише в єдиному військовому закладі – Харківському національному університеті повітряних сил імені Івана Кожедуба. На рис. 1 відображено адаптована до особливостей навчання в ВВНЗ послідовність відбору курсантів до команди з аеронафтичного багатоборства.

Традиційно відбір та спортивна орієнтація в багатоборствах являють собою складний і тривалий процес багаторічної підготовки, що ділиться на

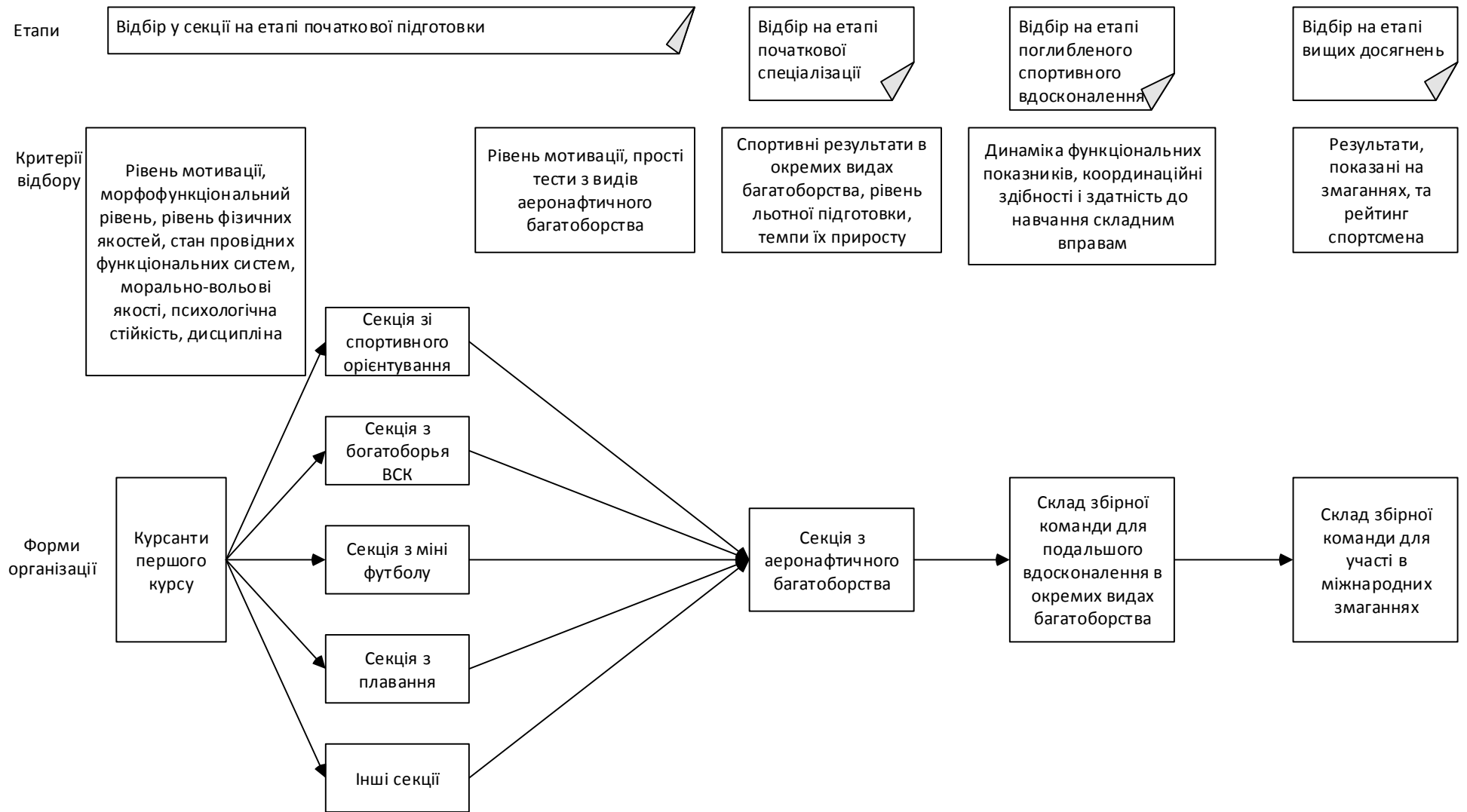

Рис. 1 Особливості відбору в команду з аеронафтичного багатоборства в умовах ВВНЗ.

етапи: початкова підготовка; початкова спеціалізація; поглиблене спортивне вдосконалення; вищі досягнення; спортивне довголіття [2]. Кожен етап має свої цілі, тривалість і критерії відбору, які використовуються для подальшої підготовки спортсменів.

Особливістю відбору на першому етапі є те, що данні про морфо функціональні показники, стан провідних функціональних систем отримуються за даними результату медичного огляду. Відбір до секції з аеронафтичного багатоборства можливо проводити з числа курсантів, що займаються в інших секціях, наприклад: військові багатоборства, з міні-футболу, баскетболу, плавання, або інших бажаючих займатися. Рівень фізичних якостей оцінюється на вступних випробуваннях, а при необхідності, для уточнення вибору при додаткових тестуваннях. На цьому етапі застосовуються такі критерії відбору: рівень мотивації, морфо функціональний рівень, рівень фізичних якостей, стан провідних функціональних систем, морально-вольові якості, психологічна стійкість, дисципліна. Наукові дослідження показують, що при проведенні відбору на цьому етапі простежується багато помилкових рішень. Тільки після 1,5-2 років різнобічної попередньої підготовки починає підвищуватися ефективність відбору [2]. Тому основним критерієм відбору до занять в секції стало мотиваційне ставлення до цього виду багатоборства.

На другому етапі підготовки багаторічна практика в інших багатоборства підтверджує доцільність включення в тренувальний процес відразу всіх видів, що входять в нього. Така побудова навчального процесу підвищує емоційність занять, дозволяє краще засвоїти основи техніки численних видів і поволі готувати спортсмена до самого багатоборства. Тому для подальшої підготовки на етапі початкової спеціалізації застосовуються такі критерії відбору: аналіз показників тестів і контрольних вправ, спортивні результати в окремих видах багатоборства, темпи їх приросту.

На етапі поглибленого спортивного вдосконалення можливими для застосування в підготовці спортсменів в обмежені терміни стають такі критерії: динаміка функціональних показників, координаційні здібності і здатність до

навчання складним вправам. З огляду на особливості видів спорту, що входять в багатоборство, використовуються загальні тести, які мають зв'язок з даним видом, специфічні контрольні вправи, які обґрунтовано вченими в ході досліджень, і додаткові показники (властивості нервової системи, показники гнучкості в суглобах і т. і.).

На етапі вищих досягнень головною метою відбору є комплектація на конкурсній основі найсильнішого складу збірної команди для участі в міжнародних змаганнях. Тому необхідно проводити відбір перспективних спортсменів для подальшого вдосконалення в окремих видах багатоборства. При відборі багатоборців, здатних поступово досягти результатів міжнародного класу, головними критеріями залишаються динаміка спортивних досягнень в багатоборстві та його окремих видах, приріст фізичних якостей, медико-біологічні та психологічні характеристики, а також, результати, показані на змаганнях, та рейтинг спортсмена.

Підготовка на етапі спортивного довголіття залежить від вмотивованості на подальші заняття самого спортсмена, стан його провідних функціональних систем; соціальні та генетичні фактори.

Висновки.

Враховуючи особливості умов навчальної діяльності, організації спортивно-масової роботи курсантів льотного профілю, правил проведення змагань були адаптовані традиційні критерії відбору на різних етапах підготовки спортсменів з аеронафтичного багатоборства.

У перспективі нашого дослідження передбачено адаптувати запропоновану систему відбору до секції з аеронафтичного багатоборства у ВВНЗ та визначити етапи підготовки спортсменів до міжнародних змагань.

Список використаної літератури:

1. Кирпенко В.М. Аеронафтичне багатоборство [Текст]: навчально-методичний посібник / В.М. Кирпенко, М.В. Корчагін, О.К. Одінаєв та ін. – Харків: ХНУПС, 2016. – 168 с.

2. Макаров А.Н. Легкая атлетика [Текст]: уч. пособие для пед. училищ / А.Н. Макаров, В.П. Теннов, П.З. Сирис. – М: Просвещение, 1990. – 208 с.

3. Приказ Минспорттуризма России от 21 июня 2010 г. N 615 «Об утверждении правил военно-прикладного вида спорта «Международное военно-спортивное многоборье» [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://dikipedia.ru/document/5151114>

4. Military pentathlon. Regulations [Электронный ресурс] / 2013. – 132 s. – Режим доступа: http://www.cism-milспорт.org/eng/003_SPORTS/012_mil_pent/Regulations/MilPent%20Regulation%20Edition%202013.pdf

5. Military pentathlon. Annexes. Edition International military sports council. – 2016. – 129 s.